

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 31 март 2021 година, врз основа на примена жалба од Јелмаз Дервиши, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „Вистина.мк“ со текстот насловен „Годинешниот македонски евровизиски претставник покажа „нула“ национално чувство, свест и патриотизам: Finally... Васил Гарванлиев „from the other side“ – Zero points!“, го прекрши Кодексот на новинарите во членот 1.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 18 март 2021 година, Јелмаз Дервиши, во име на тимот за односи со јавност на годинешниот македонски претставник на Евросонг 2021, Васил Гарванлиев, поднесе жалба за текстот со наслов „Годинешниот македонски евровизиски претставник покажа „нула“ национално чувство, свест и патриотизам: Finally... Васил Гарванлиев „from the other side“ – Zero points!“, објавен на 15 март 2021 година, на интернет – порталот „Вистина.мк“ (www.vistina.com.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување, пристрасност и неурамнотеженост во информирањето, незастапена втора страна, дискриминација и мешање на факти и мислење, вест и коментар, односно дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1, 10 и 13.

Подносителот на жалбата вели дека медиумот не обезбедил јавен став од вклучените чинители и оти не е извршена соодветна проверка на изворот на информациите и фактите.

Од тимот на Гарванлиев, меѓу другото, посочуваат дека со ваков тип на спорни содржини се нарушува личниот интегритет, имиџ и творештво на Гарванлиев, како и на неговото семејство. Поради горенаведеното, подносителот на претставката Јелмаз Дервиши, бара повлекување на спорната содржина и јавно извинување, поради, како што потенцира, пристрасното и непрофесионално известување во врска со делото и учеството на Васил Гарванлиев на Евросонг 2021.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Вистина.мк“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не одговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 1.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Комисијата за жалби не најде елементи дека во оспорениот текст има дискриминација и мешање на факти и мислење, вест и коментар, односно дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 10 и 13, на кои упатува подносителот на жалбата.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 31 март 2021 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата, најнапред, утврди дека се работи за коментар/колумна, новинарски жанр којшто сам по себе дозволува послободен израз, преку кој авторот може да ги искаже своите ставови и вредносни судови и до степен на претерување, но тоа право, секако, не е неприкосновено и не смее да ги надмине границите на слобода на изразување.

Ова особено ако авторот користи содржини со манипулативен контекст. Членовите на Комисијата се согласија дека токму таков е актуелниот случај со предметниот текст на „Вистина.мк“.

Се работи за новинарски производ објавен на портал од претежно забавен карактер, содржан во рубриката „Ништо лично“. Авторот, преку хронологија од настани, врши критички осврт на постапките на македонскиот претставник на Евросонг 2021, Васил Гарванлиев, кои предизвикаа различни реакции во јавноста, пред сè, поради сензитивноста на македонско-бугарските односи.

Во рамките на текстот се објавени девет фотографии и една видео снимка од обраќање на пејачот. Комисијата констатираше дека меѓу фотографиите има една фотографија која отстапува од етичкото новинарско известување и во која се препознава обид за свесно манипулирање на јавноста.

Имено, се работи за своевидна фотомонтажа, на која, од левата страна е вметнат цитат од изјава на Гарванлиев со содржина „Нема бугарско знаме во видеото, се работи за дело инспирирано од Исус“, додека од десната страна на фотографијата е вметнат исечок од текст, објавен во бугарски весник со наслов „Исус имал бугарски корен?“.

Во вака обработената содржина, Комисијата препозна прекршување на **членот 1** од Кодексот на новинарите. Онлајн медиумите нема да објавуваат неточни, пристрасни или манипулативно обликувани текстови, фотографии или други содржини со кои читателите намерно се доведуваат во заблуда. Фотомонтажите, обработените фотографии или други интервенции во автентични документи мора да се јасно разграничени од оригиналот и означени како такви со соодветен текст.

Авторите треба да се потпираат на правото на „фер коментар“, да постават разумни граници на слобода на изразување и да водат сметка за моралните стандарди кога ѝ се обраќаат на публиката. Ова, секако, не треба да го детерминира или ограничи на каков било начин правото на новинарот да го избере својот сопствен стил на изразување, сè додека не е навредлив и непримерен.

Комисијата, воедно, констатираше дека авторот на оспорениот текст не е потпишан на содржината и, во оваа прилика, ги повикува медиумите секогаш да настојуваат да ги авторизираат и рубрицираат содржините.

Во однос на темата на текстот, став на Комисијата е дека содржината произлегува од јавниот интерес и дека јавните личности, во случајов, македонскиот претставник на Евросонг, не смеат да бидат изземени од прашања за кои јавноста треба да биде информирана. Јавните личности треба да го прифатат фактот дека се, особено преку медиумите, подложни на постојан јавен надзор и потенцијално силна јавна критика за нивното однесување.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска, Ердџан Ахмет и Димитар Мицев.

Се обврзува интернет – порталот „Вистина.мк“ (www.vistina.com.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

